

Vnanje države. Šv. oče Leon XIII. so na jetrah nekoliko zboleli; govorica je, da se bodo zaradi poletne vročine preselili iz Rima v grad Gandolfo ali v samostan Monte-casino. Nemškemu cesarju so čestitali, da je srečno smrti všel; cesar se je po ministru Bismarku dal zahvaliti. Pregarjani katoličani so tudi cesarju čestitali in ga prosili, naj odneha od preganjanja, ter so izrekli, da mu vsakako zvesti ostanejo. Pismo je veliko tisoč katoliških mož podpisalo, in ni ostalo celó brez uspeha. Kajti najbujši nasilnik katoličanov, minister Falk, če ministrovanje odložiti, ž njim pa tudi vsi drugi ministri. Ob enem je cesar ukazal ostrih postav osnovati zoper socialiste, kdor se bo le količkaj zmezil, bo zaprt na 3 mesece. To pa ne bo pomagalo; tirjatve socialistov, kolikor merijo zoper liberalno izsesavanje ljudstva, so gotovo opravičene in jim bo treba ustreči, sicer pride brez dvombe do strahovite revolucije. Zgolj policijsko strahovanje bo socialiste še bolj razdražilo in tajne zarote pospeševalo. Svet se mnogo čudi sijajnemu poslanstvu, katero je Marokanski sultan v Afriki do nemškega cesarja poslal. Pravijo, da išče Nemčija ondi ladijišča ali luke za svojo brodoge; to se bo Angležem zopet nepovoljno pod nos pokadilo. — Italijanska vlada je vzela 10 milijonov lir na posodo za izvršenje vojnih priprav. — Francoski freimaurerji so hotli celej deželi vsiliti obhajanje stoletnice bogakletnega Voltaira; to je pa Francozem vendar bilo preveč, zlasti ko so po škofu Dupanloupu in drugih pisateljih izvedeli, kako se je grdobni Voltaire ne samo iz Boga, Kristusa, Marije itd. noreca delal, ampak tudi ves francoski narod zasramoval češ, da je narod samih „ofov“, bikov in kozlov, sploh dr. kov narod. Freimaurerska vero in narod sramotivna svečanost izostane. — Velikanska rabuka je nastala na Angleškem v mestu Blackburne, 100.000 delavcev se je vzdignilo zoper fabrikante, grozno razsajalo, vse razdajalo in hotlo gospodarje pobiti; več regimentov vojakov je ljudi komaj pomirilo, mnogo delavcev je bilo postreljenih. — Srbski knez Milan je Topolske zarotnike pomilostil. — Perzijski šah je došel v Petrograd. — Japonski prvi minister je pa v neki vstaji bil ubit.

Turške homatije. Grof Šuvalov je bil pri ruskem caru, mu vse razložil o namerah angleških in se vrača zopet nad Berolin na Angleško. Kaj da mu je ruski car naročil, ali se bo Rusija z Anglijo porazumila, ali pride do vojske med njima, to se bo sedaj kmalu odločilo. Pred Carigradom so se Rusi do 1/2 ure k mestu pomeknoli, Angleži pa z brodogem do 4 ure. V mestu je nastal zoper sultana punt, ki je pa bil kmalu zadušen; 25 ljudi je mrtvih ostalo. Zoper Rodopske vstaše se strahovito postopa, srditi Bolgari so 11 turških vasi požgali in Turke vse poklali, v Adrijanopelnu pa so Rusi dali 65 Turkov obesiti; Sofijo so Srbi zasedli. Angleži so se začeli ruskih mornarjev, v Ameriko odposlanih, vendarle bati. Kajti v Indiji, v

Ameriki, v velikem ocejanu utvrdujejo angleške naselbine. Zvedeli so namreč, da so Rusi v Ameriki nakupili 43 ladij in da jih hočejo 130 nakupiti in ž njimi naglo planiti na lov, brž ko vojska pokne; 30.000 angleških lesenih ladij z blagom plava po morjih in so tedaj hipoma v največji nevarnosti zaplenjene ali uničene biti; angleška kupčija bi silno trpela!

Za poduk in kratek čas.

Celje in njegova okolica.

(Zgodovinsko-krajepisna črtica.)

VIII. Ko so celjski grofi Celje dobili, bilo je na pol razdrto, majhno selo brez kake pravice. Z celjskimi grofi pa je tudi Celje rastlo po obsegu in veljavi; Friderik II. ga je obdal s trdnim obzidjem in mu podaril mestne pravice. Avstrijski vladarji so mu stare pravice potrdili in še novih dodali. V tem času so bile skoro vse celjske cerkve pozidane; dokaz, da se je tudi krščanski duh med Celjani vtrdil in vkrepil. Farna cerkev je bila pozidana l. 1482., kapucinski samostan postavljen l. 1611. in cerkev posvečena l. 1615.; cerkev sv. Maksimilijana pa v tem času ponovljena. Velika nadloga so Evropi takrat bili divji Turki. Do Celja so prišli prvokrat l. 1471. skoz Kranjsko. Povsod so ropali, morili, požigali in ljudi lovili ter jih seboj v sužnost vlekli. Ko so imeli zadosti, so prostovoljno odšli ali so bili napodeni. Taki turški pohodi so se ponavljali v l. 1473, 1480, 1489, 1492 in 1529. Druga nadloga so bili puntaški kmetje. Stiskani kmetje so večkrat vstali za svojo „staro pravdo“ in tudi okoli Celja hudo razsajali; pa vselej so bili premagani in strašno kaznovani. Prvokrat so se zdignoli l. 1516. ter razrušivši mnogo gradov in trgov so trdno obzidano Celje oblegli; ali grof Sigismund Ditrichstein in Juri Herberstein sta jih pri Brežicah natepla, mnogo pobila, obesila, 136 pa v Gradec odpeljala, kder so jih obsodili in obesili. Drugokrat so kmetje vstali l. 1573., pa tudi zdaj so bili od Jurija Šratenbaha pri Pilštajnu premagani. Njihovega vodjo Ilija je Šratenbah v Celje pripeljal, potem pa poslal v Zagreb, kder so ga na grozni način umorili; posadili so ga na razbeljen železen tron in mu djali razbeljeno železno krono na glavo. V drugi polovici 16. stoletja je mnogo Celjanov zmotila Lutrova kriva vera. Glavni razširjatelj jej je bil Primož Trubar, duhovnik pri cerkvi sv. Maksimilijana. Skoro celo mesto je bilo za novo vero pridobljeno, na Goučah blizu Žalca in začetka v Žalcu so si postavili svoja tempeljna, ktera pa sta bila razrušena, ko je ljubljanski škof Tomaž Hren l. 1600. skoro vse krivoverce zopet k pravi veri spreobrnol. Daljna nadloga za Celje je bila kuga, ki je morila ljudi večkrat, najhujše v l. 1474, 1542, 1647 in 1679. V tem letu so Celjani vsled obljube postavili cer-

kev sv. Jožefa, naj bi jih Bog po njegovi priprošnji obvaroval kuge, in na ta spomin še se zdaj na den sv. Marka pri sv. Jožefu sv. meša bere. Koliko je mesto po povodnji trpelo, razvidimo iz sledečih zaznamovanj. V letu 1256. je od spomladi do srede julija tako deževalo, da je cela Savinjska dolina bila podobna velikemu jezeru. L. 1550. je v začetku septembra Savinja tako narastla, da je vsled tega velika draginja nastala. Največa povodenj je pa bila l. 1692. Kajti za staro bolenišnico še zdaj vzdian kamen kaže, kako visoko da je segala voda. L. 1687. je Savinja celjski most odnesla. Velika voda je bila še v l. 1770, 1805, 1807, 1814, 1820 in 1824. Poznejše povodnji pa še Celjani sami pomnijo. Konci preteklega in v začetku tega stoletja je dosti prestalo Celje od francoskih vojščakov. Trikrat so francoske čete marširale skoz Celje, namreč l. 1797, 1905 in 1809. Koliko nadlog in težav je vsled tega mesto pretrpelo, vidimo iz tega, da je 29. decembra 1805. vojskovodja Marmont od mesta zahteval 2400 porcijonov kruha, 2400 funtov riža, 1000 funtov soli, 1200 funtov govedine, 15.000 poličev vina, 1200 centov sena in 30 parov šolnjev. Poleg tega mu je morala okolica dati 200 konj in 70.000 gl. denarja. Najhujše pa je mestu ogenj prizadeval. Leta 1448. ste pogorele sedajna gosposka in kolodvorska ulica. Stara pisma celjskega mesta je skoro vsa ogenj pokončal, od drugod pa izvemo, da so bili veliki požari v l. 1502, 1510. in 1534. L. 1687. je pokončal ogenj večji del mesta. Poznej je gorelo v l. 1783. in 1794; najhujše pa l. 1798., ko je samo 5 hiš ostalo, vse drugo je pogorelo. Od potlej je večjega požara mesto bilo obvarovano in zato se je precej lepo in snažno pozidalo, samo tlak še ni tak, kakoršen pristoja mestu, v katero vsako leto pride toliko ptujcev, kakor v Celje. Bližnje kopeli v Dobrni, potem Laške in Rimske toplice in v zadnjem času tudi Savinjske kopeli v Celje vsako leto več ptujcev privabijo. Zavolj tega bodo morali Celjani v prihodnje bolj gledati na zunajno podobo hramov, na ravni tlak po ulicah in spleh na vse, kar ptujec v mestu zahteva, kamor si pride iz večjih mest počivat ali se vedrit.

Smešničar 21. Pijancu po cesti tavajočemu padne klobuk raz glave na tla. Mož pred njim obstoji in tako modruje: klobuk! ako se jaz za teboj pripognem, da bi te pobral, padnem gotovo na tla, ti pa me tudi gotovo vzdigoval ne bodeš, toraj je boljše, da ostaneš ti, kder si, in jaz, kder sem, z Bogom! Tako je rekel in djal in se takoj proti domu spustil — razoglav! A. F.

Razne stvari.

(Pri volilnem shodu v Žavcu.) kateri je sklican na nedeljo 26. maja t. l. ob $\frac{1}{2}$ 3 uri popoldne, boče poročal drž. poslanec dr. Vošnjak o delovanji

v državnem zboru z ozirom na notranjo in vnanjo avstrijsko politiko, dr. Dominkuš pa v delovanji v deželnem zboru štajerskem. Želeti je, da se slovenski volilci tega shoda v prav obilnem številu vdeležé!

(Vzajemna zavarovalnica proti ognju v Gradcu) je vse priporočbe vredna, to kaže njeno „Slov. Gosp.“ pridjano oznanilo.

(Učiteljsko društvo za slov. Štajer) obhaja v Ljutomeru svoj 4. občni zbor 11. junija 1878. Na predvečer je primerna zabava v čitalnici.

(Ormožka posojilnica) vabi društvenike na občni zbor v nedeljo 26. maja ob 3. uri popoldne v gostilnici „zur Stadt Graz“ v Ormožu.

(Č. g. Franc Žajdela) je na svoji domačiji v Bukovcih umrl 14. maja 34 let star in je bil 16. maja pri sv. Juriju na Šavnici pokopan; 18 duhovnikov mu je posodilo zadnjo pot.

(Za dijaško semenišče v Mariboru) so darovali čč. gg. Franc Smrečnik 20 fl. v srebru, farmani brašlovski: Jan. Sternad 1 fl. Lucija Kapus 5 fl. Franc in Marija Povše 2 fl. Mart. Marolt 1 fl. Ant. Rizmal 1 fl. Jozefa Hribernik 1 fl. Mat. Perger 1 fl. potem vel. čest. g. Marko Glaser kanonik in župnik 50 fl. čč. gg. Lenart kaplan 5 fl. Matija Fric dekan 100 fl. (Dalje prih.)

(Glasovitega mazača) imajo sosadni Nemci po imenu: doktor Saks, tako da tudi slovenski ljudje iz Lučan in sv. Duha 6 ur daleč k njemu lečejo mimo vračnikov v Lučanah in Arvežu.

(Obsojeni v Celju) so tat Anton Kaisersberger na 3 leta v ječo, goljufa Franc Kos in Matija Bučar vsak na 2 mesenca, morivec lastnega očeta, 19letni Lajeh na 18 let in morivec 6letne pasterkinje Franc Satler k smrti na vislicah.

(Makolski Georg) je zapstoj v Gradcu rekurriral, liberalni Seidljanec mora na 3 leta iti v luknjo zarad krive prisege.

(Za po lanjski toči poškodovane) se je milodarov razdelilo v lipniškem okraju 389 fl. v mariborskem 597 fl. v radgonskem 735 fl. v ljutomerskem 2795 fl. Slednjemu se je tudi dalo 38 hektolitrov zrnja!

(Strelna ubila) je blizu Ivnika 48letnega delavca, ko je krompir okopal.

(Savinjo popravljati) so pričeli blizu Mozirja, delo urno napreduje.

(Mariborski oderuhi) tirjajo 100—400 procentov. Tako pravi baron Maks Rast v „Marb. Zeitung“. Varujte se teh oderuhov!

(Zarad osepnice) je šola pri Wurmbergu nad Ptujem do 1. junija zaprta.

(Obesil) se je v Mariboru lončarja Wolfa sin.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Simon Černoša je imenovan župnik v Pišecah. — Prestavljena sta čč. gg. kaplana: Iv. Simonič k sv. Juriju na Šavnici, — Iv. Kunc k sv. Petru pri Radgoni. Zopet v službo stopi č. g. Jakob Zupanič in pride za kaplana k sv. Lovrencu na dravskem polju.